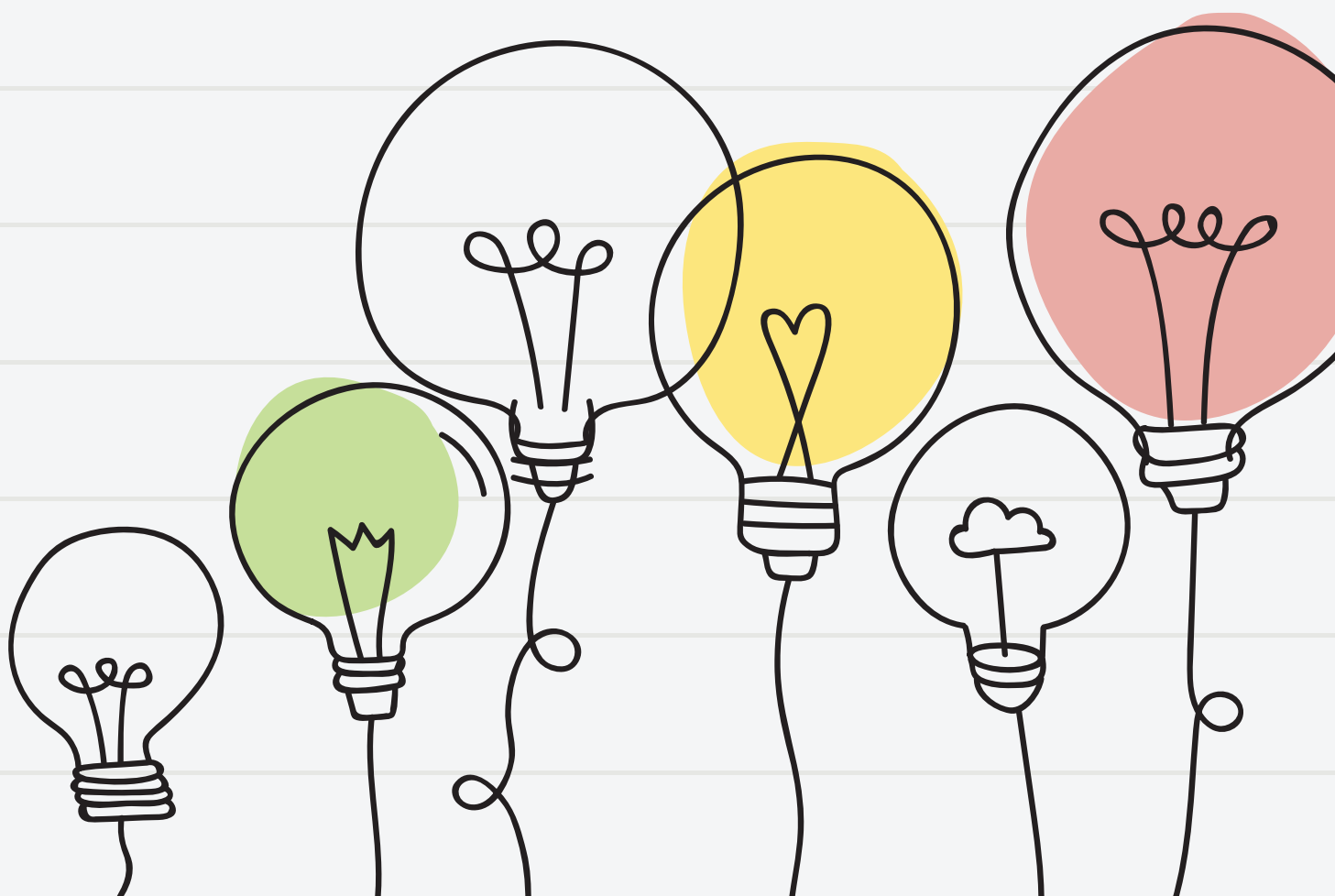

ИНФОРМАЦИОНЕН МАТЕРИАЛ ЗА АКАДЕМИЧНАТА ПОДГОТОВКА НА УЧИТЕЛИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ И ИСЛАНДИЯ

Съдържание

I. Приобщаващо образование – преглед	1
1.1. Общи условия за прилагане на приобщаващо образование в Исландия	1
1.2. Университет на Исландия и неговите учебни програми	3
1.3. Университет на Исландия и предоставяне на висше образование на студенти със SEN	6
1.4. Продължаващо професионално развитие	7
II. Общи условия за прилагане на приобщаващото образование в България ..	9
2.1. Приобщаващо образование във висшето образование в България	11
Програми в областта на специалното и приобщаващо образование в СУ „Св. Климент Охридски “	11
Програми в областта на специалното и приобщаващо образование в Нов български университет	12
Програми в областта на специалното и приобщаващо образование към Педагогически колеж, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“	14
2.2. Повишаване на квалификацията на учителите в България	16
2.3. Алтернативи за обучение в България	18

Този информационен материал представя резултатите от учебно посещение и обмяна на опит и добри практики по проект, финансиран по Схема за малки двустранни инициативи на Фонд „Активни граждани“ – България на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. между Университета на Исландия и Доброволческа служба за образователно и социално приобщаване в сътрудничество с Националната асоциация на ресурсните учители. Общата цел на инициативата е специалисти по приобщаващо образование от България и Исландия да споделят практики и учебни програми за обучение на учители за работа в приобщаваща училищна среда.

Представители на двете партньорски организации – ресурсни учители, университетски преподаватели, училищни ръководители, психолози и специалисти по специално образование споделиха информация по различни теми, касаещи образователните системи в двете страни, приобщаващото образование и обучителните програми за развитие на учителите.

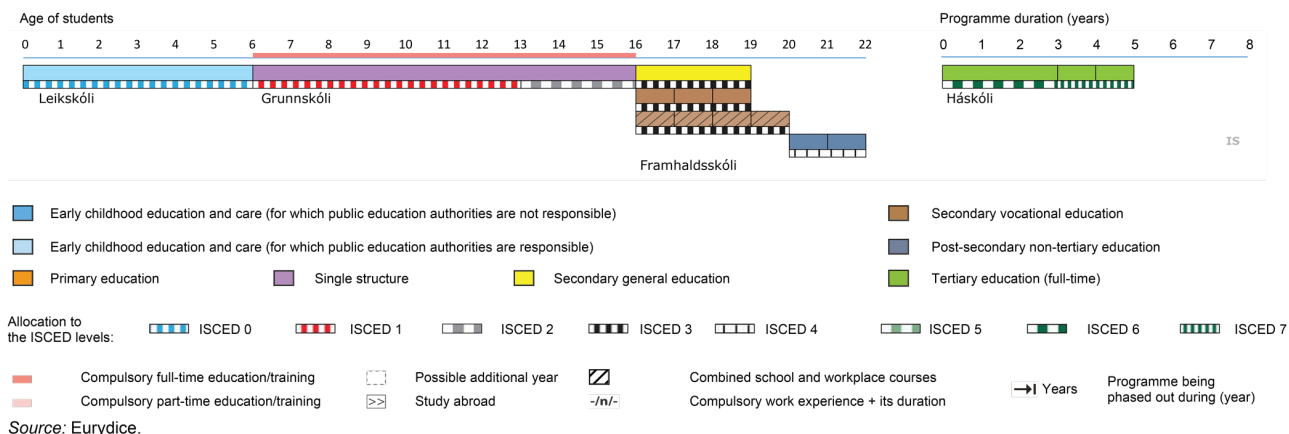
I. Приобщаващо образование – преглед

1.1. Общи условия за прилагане на приобщаващо образование в Исландия

Министерството на образованието, науката и културата на Исландия отговаря за прилагането на законодателството, свързано с всички училищни нива – от предучилищното и задължителното образование до гимназиалното и висшето образование. Това включва и продължаващото образование и образованието за възрастни. Отговорностите на Министерството включват създаване на ръководства за учебни програми за предучилищните, задължителните и висшите училища, издаване на наредби и планиране на образователни реформи.

Министърът на образованието, науката и културата предоставя акредитация на висши учебни заведения (ВУЗ), които отговарят на национални и международни критерии. Съветът за качество на исландското висше образование е издал Рамка за повишаване на качеството (QEF). Тя включва елементи за прегледи на институционално и предметно ниво, както и за продължаваща и допълнителна акредитация на висшите училища.

Iceland – 2022/2023

Източник: Евридика, <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/iceland/overview>

Приобщаващото образование в Исландия се разбира като основно право. „Приобщаващото образование – образование за всички“ – е водещата политика на националната образователна система на Исландия, обхващаща периода от ранна възраст до преходния период към пазара на труда. Това означава, че се обръща внимание на учебните нужди на всички учаци и се реагира на тях, без да се третират или определят нуждаещите се от специална подкрепа по различен начин от останалите учаци. В съответствие с това законодателството за четирите образователни нива включва всички учаци се. Накратко, „Образование за всички“ означава, че:

- Всички учаци се имат равни възможности да посещават училище и да придобиват образование в съответствие с техните способности и потребности.
- Училищата трябва да се грижат за способностите и нуждите на всички учаци се.
- Учащите се и/или техните родители решават кое училище да посещават.
- Всички учаци имат право на необходимата им подкрепа и помощ.

Специалното образование е организирано по различни начини:

- Със специална помощ в рамките на основния клас на учащия в масово училище по местоживеене: учащият остава в своя клас в училище по местоживеене и му се предоставят допълнителни ресурси, организирани под формата на допълнително обучение по различни предмети, като четене и математика, или под формата на помощ за дейности от ежедневието.
- С размяна на часове в рамките на класа: обучаемият получава специално обучение по същите предмети като останалите обучаеми, но по различен начин в рамките на класа.
- С индивидуално обучение извън ма клас или в специални групи (за няколко часа или през цялото време): обучаемият е я някои от часовете с масовия клас, а в някои – в специален клас.
- В специална паралелка в рамките на общообразователно училище или в специално училище: обучаемият може да бъде преместен в друго общообразователно училище в същата общност. Обучаващият се е в специална паралелка в рамките на общообразователното училище или в специално училище.

- Образованието може да бъде осигурено на друго място, ако това е най-подходящото осигуряване: вкъщи или в институцията.

Политиката „Образование за всички“ набляга на ръководствата на Националната учебна програма за предучилищно образование, задължително училищно образование и гимназиално образование. Ръководствата за учебни програми осигуряват съответствие на целите на трите нива на училищното образование. При съставянето на ръководствата за националните учебни програми, организирането на обучението и изработването и подбора на учебните материали са положени специални усилия, за да се гарантира, че възможностите за обучение, с които разполагат всички учащи, са възможно най-равни.

Целите на обучението и преподаването, както и работните практики в предучилищните, задължителните и гимназиалните училища са такива, че да не допускат дискриминация, основана на произход, пол, местоживееене, класа, религия или увреждане. При всички училищни дейности се отчитат различните характери, таланти, способности, интереси и степен на зрялост на учащите се.

Ръководството за националната учебна програма съдържа рамката и условията за учене и преподаване, основани на принципите на съществуващите закони, наредби и международни конвенции. В тази рамка са разработени шест основни стълба, които формират същността на образователната политика. Те включват методите на работа, учебното съдържание и учебната среда на всяко училищно ниво и формират важна приемственост в исландската образователна система. Тези стълбове са грамотност, устойчивост, равенство, творчество, здраве и благосъстояние, както и демокрация и права на човека.

1.2. Университет в Исландия и неговите учебни програми

Факултетът по образование към Исландския университет и неговият предшественик, Исландският университет по образование, са лидери в обучението на учители в Исландия вече повече от 100 години. Факултетът по образование обучава учители за предучилищни, основни и средни училища, учени в областта на спорта и здравеопазването, социални педагози и специалисти в областта на свободното време. Училището е разделено на четири факултета:

- **Факултет по образование и педагогика**
- **Факултет по образование и разнообразието**
- **Факултет по промоция на здравето, спорт и свободно време**
- **Факултет за подготовка на учители по учебни предмети**

Факултетът по образование и педагогика предлага програми за придобиване на квалификация за учители в детски градини и начални училища. Студентите изучават обучението и развитието, възпитанието на децата и педагогическите науки от гледна точка на психологията, социологията, философията и етиката. Освен това той предлага обучение за сертифициране на учители на бакалавърско и магистърско ниво. Провеждат се изследвания в областта на образованието, педагогиката и обучението с цел създаване на нови знания в полза на обществото. Факултетът осигурява интердисциплинарно обучение и изследвания в областта на образованието. В резултат на това изследователското сътрудничество е широко развито, както в страната, така и изследователи и екипи в Европа.

Тригодишни бакалавърски програми, включващи 180 ECTS, се предлагат за:

- Предучилищна педагогика (на исландски език)
- Преподавателска дейност в началните класове (на исландски език)

Диплома (120 ECTS)

- Предучилищна педагогика (на исландски език)

Едногодишни второстепенни програми, включващи 60 ECTS, се предлагат за:

- Подготовка на учители (на исландски език)
- Предучилищно образование (на исландски език)

Дипломно обучение

Двугодишни магистърски програми, включващи 120 ECTS, се предлагат за:

- Образователно лидерство (на исландски език)
- магистърска степен по образователна политика и учебни програми (на исландски език)
- Магистърска степен по педагогика за задължителни училищни учители (на исландски език)
- Магистърска степен – приобщаващо образование (на исландски език)
- Магистърска степен – Език и грамотност (на исландски език)
- Магистър по педагогика – наставничество и образователни консултации (на исландски език)
- Магистърска степен – Педагогика и училищно образование (на исландски език)
- Магистър по педагогика – предучилищна педагогика (на исландски език)
- Магистърска степен – Предучилищно педагогическо образование (на исландски език)
- Магистър по педагогика – педагогически изследвания за начални класове (на исландски език)
- Магистърска степен – Изследване на оценяването (на исландски език)

Дипломи за висше образование (30-60 ECTS)

- Ръководство на образованието (на исландски език)
- Приобщаващо образование (на исландски език)
- Език и грамотност (на исландски език)
- Наставничество и образование

Факултет по спорт, свободно време и социално образование.

Този факултет предлага академични програми в областта на науките за спорта и здравето, изследванията на свободното време и социалното образование.

Бакалавърски програми

- Науки за спорта и здравето (бакалавърска степен на образование и бакалавърска степен на наука, 180 ECTS)
- Изследвания на свободното време (бакалавър по изкуства, 180 ECTS)
- Социално образование (бакалавър по изкуства, 180 ECTS)

Магистърски програми

- Спорт и здравни науки (магистърска степен по образование и магистърска степен по наука, 120 ECTS)
- Изследване на свободното време (магистърска степен по педагогика, 120 ECTS)
- Социална педагогика (магистър по педагогика, 120 ECTS)

Факултет по педагогически науки

Този факултет предлага магистърски програми в областта на образованието, както и международни изследвания в областта на образованието. Освен това се предлагат разнообразни професионални магистърски програми за практикуващи учители и администратори в предучилищни, начални и средни училища, както и енергични научноизследователски програми на магистърско и докторско ниво.

Бакалавърски програми

- Международни изследвания в областта на образованието (бакалавърска степен по изкуствата, 180 ECTS)

Магистърски програми

- Международни изследвания в областта на образованието (магистърска степен по изкуствата, 120 ECTS)
- Изследвания в областта на образованието (магистърска степен по образование, магистърска степен по изкуства, 120 ECTS и докторска степен по образование, 180 ECTS)
- Изследвания по управление и оценяване на образованието (магистър по образование, 120 ECTS)

- Специална педагогика (магистър по педагогика, 120 ECTS)
- Изследвания на образованието с акцент върху философията на образованието (магистър по образование, 120 ECTS)

Програми за следдипломна квалификация

- Изследвания в областта на образованието (докторска степен, 180-240 ECTS)

В момента приобщаващото образование е част от образованието на всички учители, а в Исландия специален фокус са не само децата с обучителни или други увреждания, но и учениците с мигрантски произход. Картографиране, извършено от Исландския университет, показва, че студентите, които говорят 136 чужди езика, са разпръснати из цялата страна. Приобщаващото образование е задължителен курс за всички педагогически специалности, а самите методики на преподаване по различните предмети се основават на диференцираното учене според индивидуалните потребности.

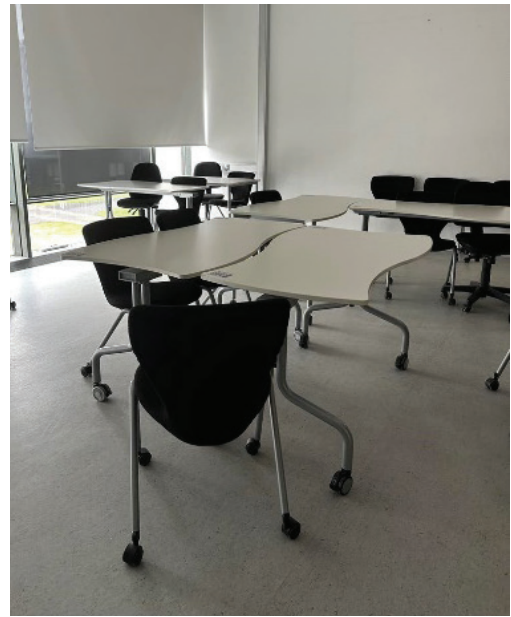
1.3 Исландският университет и предоставянето на висше образование на студенти със СОП

Макар да няма специална законова рамка за обучение на студенти със СОП, самият Исландски университет има наредба, която се занимава с това (номер 497/2002). В университета студентите могат да кандидатстват за специални условия на обучение и специални изпитни процедури, които университетът осигурява чрез своята служба за консултации. Те получават специална диплома.

Университетът на Исландия, най-големият по рода си в страната с около 13 600 студенти, е единственият, който е официализирал услугите си за студенти с увреждания или специални нужди. Студентите могат да кандидатстват пред неговата служба за консултации за специални условия на обучение и специални изпитни процедури. Специалните условия на обучение включват предоставяне на информация за учебната програма своевременно, за да се осигури достатъчна подготовка, гъвкавост при организирането на програмата и личния напредък, записване на лекциите и избор на подходящи места за обучение. Приспособяването на изпитните процедури включва удължено време за изпити, частни изпити, помощ при четене и писане и алтернативни форми на изпити, като например множествен избор, кратки писмени отговори или устни изпити вместо дълги изпити тип „есе“.

Годишно се откриват около 14 места за записване на ученици със СОП. Поради това залите и кабинетите в университета са оборудвани със специални столове и маси. Предизвикателство остава амфитеатралните зали, тъй като студентите със СОП с физически увреждания могат да седят само на най-високото ниво, което е близо до вратата и много далеч от преподавателя.

Друг компонент е въвеждането на специален асансьор в случаи на авария, напр. пожар, тъй като в такива ситуации асансьорите не работят. Проектирана е и специална стая за студент с тежки физически увреждания.

За подобряване на интеграцията и социалното включване на учениците със СОП методите на обучение са насочени към включване на всички ученици според техните способности. Един от използваните методи на обучение е системата „пъзел“, при която всички ученици са разделени на групи и имат възможност да работят в екип. Всеки отбор има специална задача, която се разпределя между всички участници. По този начин учениците, включително тези със СОП, работят заедно и на равна основа, което им позволява да си взаимодействат и да постигат учебни резултати. Задачата не може да бъде изпълнена, ако един от членовете на екипа не изпълни своята част от задачата. Самите ученици споделят, че са открили нови възможности за общуване и взаимно обучение.

Университетът предоставя възможност за Flipped classroom, в която студентът не слуша лекции, ако желае, но има достъп до предварително записани такива с кратки резюмета и използва присъствието си за дискусии и съвместна работа с други студенти с помощта на преподавателя. Материалите за курса се предоставят извън класа, а времето в клас е пренасочено за запитвания, изпити и оценяване, за да отговори по-добре на нуждите на студентите. Материалите за курса могат да включват предварително записано видео или изследователски задачи. Дейностите в клас могат да включват подпомагане на студентите да работят върху учебния материал индивидуално и в групи, наред с други стратегии за активно учене да придобият практика, прилагайки знанията си.

1.4 Продължаващо професионално развитие

Фокусът за реформиране на програмата в Исландия е поставен върху укрепването на учителската професия. От 2008 г. се изисква петгодишна магистърска степен, за да станете учител в Исландия. Основната цел е да се подобри преподавателският професионализъм. В крайна сметка обаче лидерството и професионалните способности на учителите, администраторите и всички хора, участващи в образованието, и тяхното сътрудничество са тези, които водят и поддържат положителни промени.

Министерството на образованието, науката и културата е издал Закон за образованието, квалификацията и назначаването на учители и училищни администратори в предучилищните, задължителните училища и гимназиалните училища (№ 95/2019).

Академичният съвет за професионално развитие на учителите е създаден през есента на 2012 г. Съветът работи по проекти в областта на ученето през целия живот и професионалното развитие на учителите в предучилищните, началните и средните училища. Университетите в Исландия предлагат разнообразни курсове за професионално развитие за учители. Има различни фондове, които подпомагат училищата въз основа на приложения за укрепване на училищното развитие и подпомагане на обучението без откъсване от работа на учители. Синдикатът на учителите разполага и със средства за подпомагане на професионалното развитие на учителите.

II. Висшето образование в България

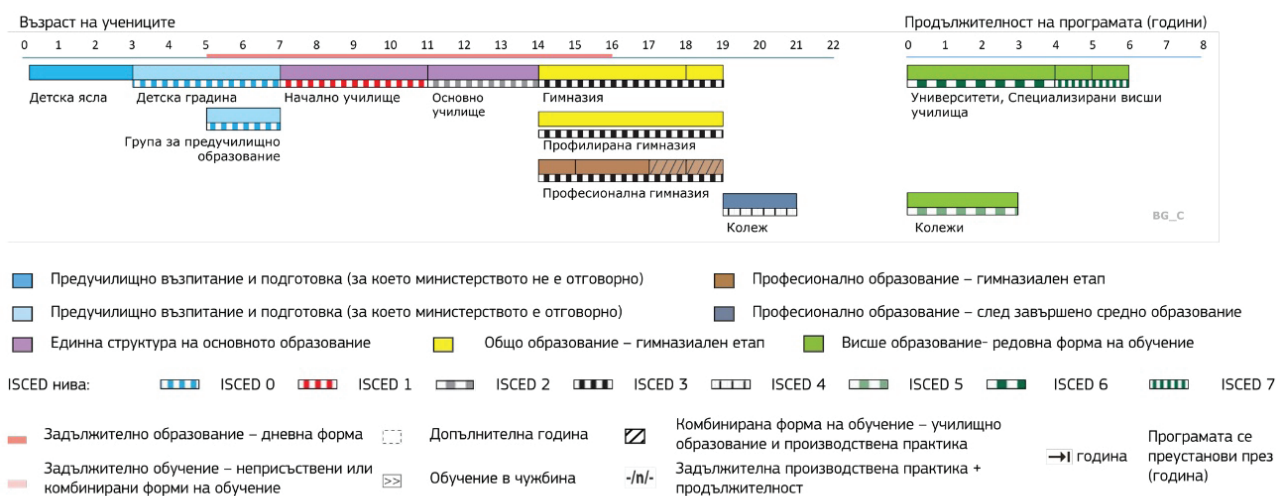
Министерството на образованието и науката е държавният орган за осъществяване на националната политика във висшето образование, като сред функциите му е поддържането на регистър на акредитираните висши училища в страната.

Висшето образование в България – обучава специалисти с квалификация, по-висока от средното образование, и развива наука и изследвания.

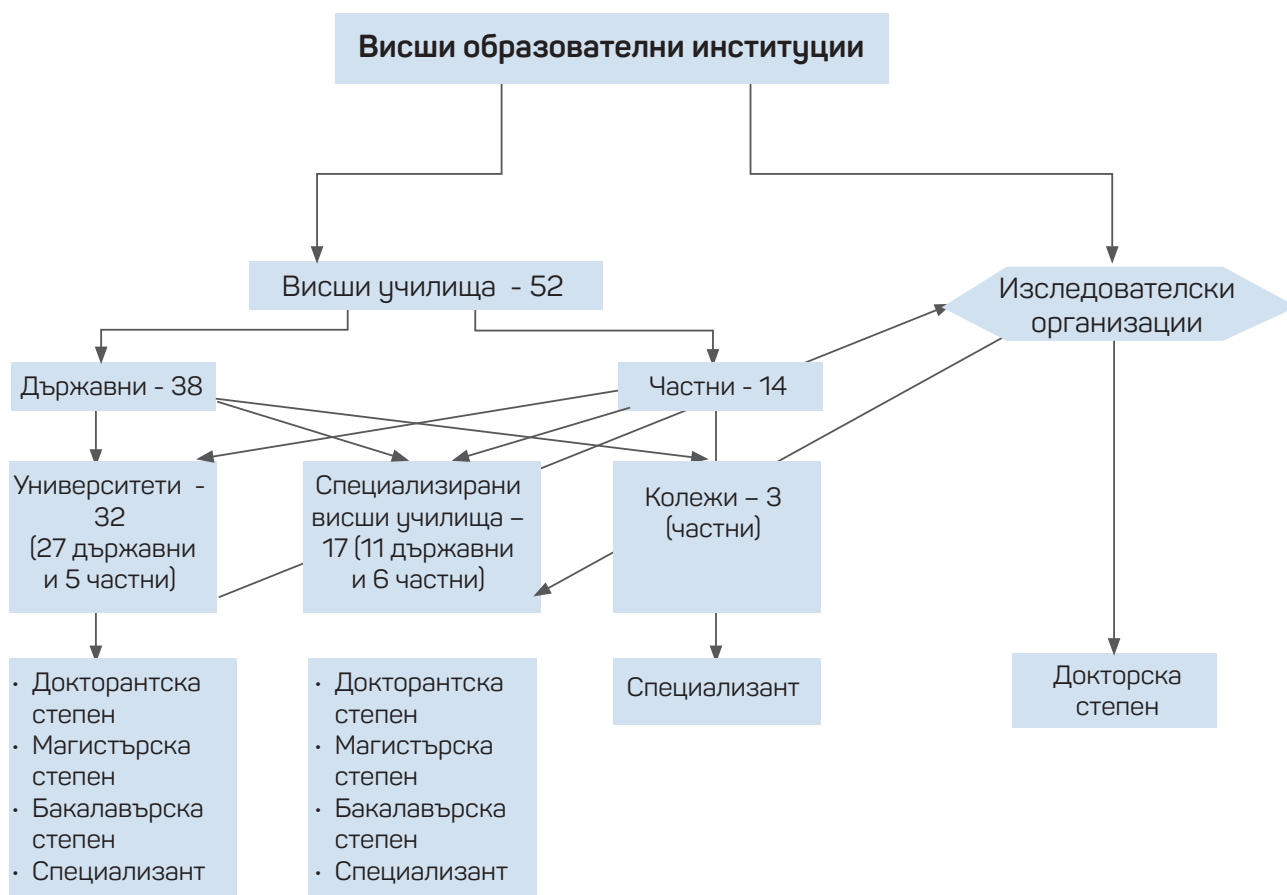
То включва 52 висши училища, които съгласно Закона за висшето образование са държавни и частни, включително университети, специализирани висши училища и самостоятелни колежи. Съществуват 37 държавни и 15 частни висши училища.

Академичната година е разделена на два семестъра и обикновено включва 32 академични седмици. Точната дата на началото и края на академичната година се определя от съответното висше училище.

България – 2022/2023

Висшите училища могат да провеждат обучение за повишаване на квалификацията. Обучението за повишаване на квалификацията се провежда по учебна документация, изискванията към която се определят в правилниците на висшето училище.

Системата на висшето образование в България е отворена за всички кандидати, които са завършили средно образование.

Системата на висшето образование организира обучение след завършено средно образование и се състои от следните степени:

3-степенна система:

- **ПЪРВА СТЕПЕН** – с минимален срок на подготовка по учебен план 4 години, като на завършилите се присъжда образователно-квалификационна степен „бакалавър“;
- **ВТОРА СТЕПЕН** – с минимален срок за подготовка 5 години или не по-малко от една година след степента „бакалавър“, като на завършилите се присъжда образователно-квалификационна степен „магистър“;
- **ТРЕТА СТЕПЕН** – с минимален срок на подготовка 3 години след придобита степен „магистър“, като на завършилите се присъжда образователна и научна степен „доктор“.

Формите на обучение на студенти във висшето училище могат да са редовни, задочни и дистанционни. Докторантурата във висшите училища и научните организации в Република България е редовна, задочна, дистанционна и докторантура на самостоятелна подготовка.

Редовната докторантура и докторантурата на самостоятелна подготовка е със срок на подготовка 3 години след придобита образователно-квалификационна степен „магистър“.

Задочната докторантура е със срок на подготовка 4 години след придобита образователно-квалификационна степен „магистър“.

Обучението в образователна и научна степен „доктор“ се осъществява по научни специалности.

2.1 Приобщаващо образование във висшето образование в България

Програми в областта на специалното и приобщаващо образование в Софийски университет „Св. Климент Охридски “

- Бакалавърски програми: Специално обучение по български език и Специално обучение по английски език.
- Бакалавърска програма: Неформално образование
- Магистърска програма: Приобщаващо образование
- Магистърска програма: Образователни науки и интеркултурно образование.
- Магистърска програма: Ерготерапия за деца и хора с увреждания.

Бакалавърска програма: Специална педагогика

Специалната педагогика е интердисциплинарна наука, която намира приложение в различни области – педагогическа, социална, терапевтична и консултативна. Целта на специализацията е да осигури професионално обучение за работа с деца, ученици и възрастни със специални образователни потребности (СОП) – включително с увреден слух, зрителни увреждания, интелектуални затруднения, невросоматични разстройства, деца от аутистичния спектър, множество увреждания и други.

Специализацията по специално образование отговаря на обществената нужда от специалисти, които могат да работят за изграждането на приобщаващо общество, което не дискриминира хората с увреждания, като се стреми към интегрирането им във всички сфери на обществения живот въз основа на техните индивидуални характеристики.

Основни курсове:

- Ранна интервенция за деца със специални образователни потребности.

- Специфични подходи при работа с деца с аутизъм, интелектуални затруднения и обучителни затруднения.
- Методика на обучението по различни предметни области.
- Арт терапия.
- Ориентация и мобилност за хора с увредено зрение.
- Език на знаците.
- Родителско взаимодействие.

Магистърска програма по Приобщаващо образование

- Теоретични основи на приобщаващото образование
- Оценка и индивидуално планиране
- Диференцирано обучение и управление на класната стая
- Сътрудничество и съвместно преподаване
- Подпомагане на ученици със специални нужди
- Проектиране и адаптиране на приобщаваща учебна програма
- Приобщаващи училищни политики и системи
- Образование на деца с изключителни способности .

Програми в областта на специалното и приобщаващо образование на Нов български университет

Магистърска програма по Ерготерапия за деца и хора с увреждания

- Основи на ерготерапията
- Оценка и оценка на трудовата терапия
- Стратегии и техники за интервенция
- Помощни технологии и адаптивно оборудване

- Сензорна интеграция и развитие на двигателните умения
- Практика на сътрудничество и интердисциплинарна работа в екип
- Теренна работа и клиничен практикум

Програми за следдипломна квалификация в Нов български университет в рамките на една академична година

- Програма за обучение на ресурсни учители
- Програма за обучение на ерготерапевти в приобщаващото образование

Програми в областта на специалното и приобщаващо образование в

Програма за обучение на ресурсни учители

Ресурсните учители, известни също като учители по специално образование или учители за подпомагане на обучението, работят с ученици, които имат различни учебни нужди или увреждания в приобщаваща образователна среда. Тяхната роля е да предоставят специализирана подкрепа и инструкции, за да помогнат на тези ученици да получат достъп до учебната програма, да преодолеят учебните предизвикателства и да постигнат образователните си цели.

Основни курсове:

- Основи на специалното образование
- Оценяване и индивидуално планиране на обучението
- Диференцирано обучение и стратегии за обучение
- Сътрудничество и консултация
- Помощни технологии и универсален дизайн за учене (UDL)
- Управление на поведението и положителна подкрепа

Програма за обучение на ерготерапевти в приобщаващото образование

Целта на програмата е да подготви специалисти – ерготерапевти, които имат задълбочени познания в изготвянето и изпълнението на планове за подкрепа на деца и ученици със специални потребности. Програмата е подходяща за кандидати със завършено висше образование и мотивация за работа с деца и младежи със специални образователни потребности.

Основни курсове:

- Анатомия и физиология на човека
- Ерготерапевтична подкрепа в приобщаващото образование
- Детска неврология и психиатрия
- Високотехнологични средства за допълваща и алтернативна комуникация
- Ранни интервенции за деца от аутистичния спектър
- Нарушения в комуникативните умения на ученици със специални образователни потребности

Програми в областта на специалното и приобщаващо образование във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий „ Търново

През 2017 г., след приемането на Закон за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование, часовете по приобщаващото образование бяха включени в учебната програма на всички бъдещи учители.

Усилията на българската образователна система да стане приобщаваща бяха една от причините за въвеждането на дисциплината приобщаващо образование в университетските курсове.

Бакалавърска програма

Професионалните бакалаври учат 3 години, общо 6 семестъра. През първия семестър бъдещите начални учители имат дисциплината приобщаващо обучение за 30 часа лекции и упражнения. През втори семестър дисциплината „Приобщаващо обучение на деца и ученици със специални образователни потребности“ – 30 часа лекции и упражнения.

Студентите се запознават с философията на приобщаващото образование, основните понятия и нормативните аспекти на държавния образователен стандарт за приобщаващо образование в рамките на програмата през първия семестър. Проучват условията за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Учениците развиват знания за:

- Стандарт за приобщаващо образование;
- Специфични видове развитие
- Подходи за насърчаване социално-емоционално, интелектуално и физическо развитие на деца със специални образователни потребности;
- Познаване на подходите за диагностична и функционална оценка на възможностите и ограниченията на деца и ученици със специални образователни потребности;
- Познаване на подходите за разработване на индивидуални учебни планове и про-

грами за обучение и развитие, адаптирани към характеристиките на децата със специални образователни потребности;

- провеждане на учебно-възпитателния процес в приобщаваща среда.

От студентите се очаква да развият умения:

- Да прилага образователни стратегии и техники за специално обучение;
- Развиване на когнитивните способности и насърчаване на развитието при деца със специфики;
- Да развива социално-емоционални компетенции;
- Да подпомага родителите;
- Да консултира учителите при изготвяне на планове за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Да се прилага индивидуален подход при оценяване.

Професионални компетенции на бъдещите учители:

- Работа в приобщаваща образователна среда – стимулиране на индивидуалното развитие, управление на приобщаващи паралелки;
- Разработване на индивидуални образователни програми според индивидуалните потребности на всяко дете и ученик;
- Сътрудничество и съвместно преподаване в клас;
- Ресурсно подпомагане и допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности

От новата учебна година стартира и обучението по функционална оценка чрез ICF-CY на индивидуалните потребности на децата и учениците. Бъдещите учители се запознават и с картата за функционална оценка.

2.2 Повишаване на квалификацията на учителите в България

Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри в България за периода 2014-2020 г. предлага модел на цялостен подход и политики за подобряване качеството на образованието в страната. Той представя насоките за действия на национално ниво за постигане на целите на Европейската комисия, заложен в Стратегия „Европа 2020“, и е съобразен със следните принципи:

- партньорство,
- координация,
- децентрализация и
- законност.

През 2015 г. е приет и обнародван Законът за предучилищното и училищното образование, който влиза в сила от 01.08.2016 г.

Член 212 от този закон определя, че кариерното развитие на всички видове педагогически специалисти е част от професионалния им профил.

За преминаване към различно ниво на кариерно развитие са необходими компетенции като набор от знания, умения и нагласи.

Правото на всеки педагогически специалист да ръководи и повишава личната си квалификация се регламентира в съответствие с политиките за организационно развитие на съответните институции и специфичните потребности на децата и учениците, с които работи, с цел подобряване качеството на тяхното образование.

По смисъла на „Чл. 221 (1) Повишаването на квалификацията е непрекъснат процес на усъвършенстване и обогатяване на компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно изпълнение на изискванията на извършваната работа и за кариерно развитие“ (2016 г.).

В закона е регламентирано, че планирането, координацията, управлението и контролът на дейностите по повишаване на квалификацията на педагогическия специалист се извършват на национално, областно, общинско и училищно ниво.

Педагогическите специалисти са длъжни ежегодно да повишават квалификацията си с цел подобряване качеството на работата си и повишаване на резултатите и качеството на образователния процес на децата и учениците.

Директорите на училищата са длъжни да осигурят необходимите условия за повишаване на квалификацията на учителите. Има различни видове квалификации – вътрешна институционална квалификация и продължаваща квалификация.

Непрекъснато професионално и личностно усъвършенстване, за кариерно развитие и успешна реализация чрез периодично надграждане и допълване на знания, умения и компетенции.

Само специализирани обслужващи звена, висши училища, научни организации и обучаващи организации, чиито програми за обучение са утвърдени, могат да предоставят програми за квалификация на педагогически специалисти.

Развитието на квалификацията се измерва чрез система от квалификационни кредити и се удостоверява с документ.

Системата от квалификационни кредити се определя с Държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Учителите са длъжни да повишават квалификацията си съгласно програмите на организацията в рамките на не по-малко от 48 академични часа (3 кредита) за всеки сертификационен период.

Съгласно закона повишаването на квалификацията може да се организира и от училищата чрез обмен на добри практики под различни форми, както и в рамките на международни и национални програми.

Повишаването на квалификацията на конкретния педагогически специалист също цели напредъка на децата и учениците, както и подобряване на техните образователни резултати. Съществува възможност въз основа на достигнатото ниво на квалификация педагогическите специалисти да придобиват професионално-квалификационни степени. По-високата квалификационна степен е основа за придобиване на по-висока степен на професионална квалификация.

Въз основа на постигнатото ниво на квалификация в рамките на педагогическия си стаж педагогическите специалисти могат последователно да придобиват 5 професионално-квалификационни степени: пета, четвърта, трета, втора и първа.

Планирането, организирането, координацията, управлението и контролът на дейностите за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти на национално ниво се осъществяват от Министерството на образованието и науката, което ежегодно определя приоритетни направления за продължаваща квалификация.

На регионално ниво те се осъществяват от регионалните управления на образованието, които разработват планове за квалификация на педагогическите специалисти като част от годишния план в съответствие с приоритетните направления за продължаваща квалификация, с националната и регионалната политика и в съответствие с потребностите от квалификация на педагогическите специалисти в съответния регион.

Вътрешна институционална квалификация

Вътрешната институционална квалификация се измерва в академични часове, но за нея не се присъждат кредити за академична квалификация. Училищата са длъжни да осигурят условия за вътрешноинституционална квалификация не по-малко от 16 учебни часа годишно за всеки педагогически специалист. Повишаването на квалификацията се извършва по програми и форми, избрани от педагогическия специалист в съответствие с професионалния профил на изпълняваната от тях длъжност, свързан с професионалното им развитие; с резултатите и препоръките в рамките на тяхната процедура за оценяване, както и следвайки националната, регионалната, общинската и училищната политика.

Тя е за адаптиране в образователната среда и за методическа и организационна подкрепа и е задължителна за педагогическите специалисти, които за първи път постъпват на работа в системата на предучилищното и училищното образование.

2.3 Алтернативи на обучението в България

Ролята на регионалните центрове за приобщаващо образование

Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е специализирано обслужващо звено на Министерството на образованието и науката за провеждане на държавната политика за приобщаващо образование в област София-град.

В областния център функционира и регионален екип за подкрепа на личностното развитие на деца и ученици със специални образователни потребности. Те дават алтернатива на обучението на директорите за повишаване на квалификацията на персонала в областта на приобщаващото образование.

Те предоставят и методическа подкрепа на учителите за подобряване на уменията им за подпомагане на ученици със специални нужди в масовите училища.

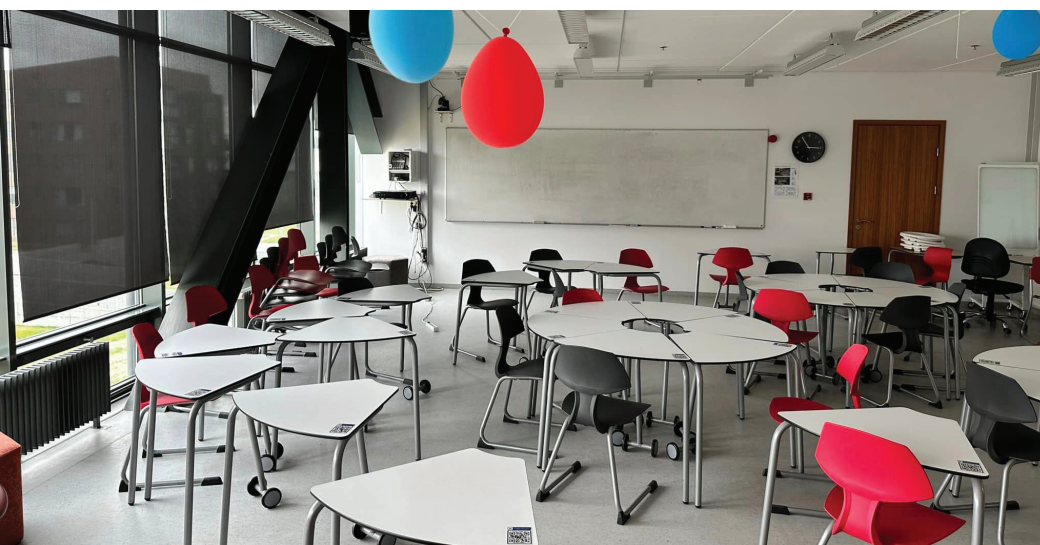
Има много квалификационни програми, които са свързани с приобщаващото образование.

Министерството на образованието организира и кампании за повишаване на педагогическата квалификация на учители в училища и детски градини в рамките на различни проекти и програми.

През изиналата година 1200 учители са били специално обучени за адаптиране и модифициране на учебното съдържание.

Следващият месец предстои подобно обучение, свързано с ICF и прилагането му в българската детска градина и училищна система.

Въпреки недостатъците си, новата нормативна уредба дава възможности на голяма част от педагогическите специалисти да повишават професионалните си компетенции в контекста на предстоящите промени, да усъвършенстват своите умения и подходи към преподаването и използването на нови методи и средства, да развиват своите умения за изследователска работа, за сътрудничество и диалог, за планиране на кариера, за оценка и самооценка.

Този документ е създаден по проект „Споделяне на практики за приобщаващо образование“, който се изпълнява от Доброволческата служба за образователно и социално приобщаване в партньорство с Исландския университет и е получил финансиране 9380 евро в рамките на двустранните инициативи, насърчаващи сътрудничество със страните - донори на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм (ФМ) на Европейското икономическо пространство (ЕИП) 2014-2021 г. Основната цел на проекта е специалистите в приобщаващото образование от България и Исландия да споделят практики и учебни програми за подготовка на учители за работа в приобщаваща среда в училище. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Доброволческата служба за образователно и социално приобщаване и при никакви обстоятелства не може да се приема, че отразява официалното становище на Финансовия механизъм на ЕИП и Оператора на Фонд Активни граждани България. www.activecitizensfund.bg